

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

7-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/7 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

Izzatullayev Bobirjon Izzatullayevich

XALQARO MUNOSABATLARDA RAQAMLI DIPLOMATIYANI TADQIQ ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	10-14
---	-------

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Mannopova Elzara Toraxanovna

HR TRANSFORMATION: COMPARATIVE ANALYSIS OF DEVELOPED AND DEVELOPING ECONOMIES CANADA AND UZBEKISTAN	15-21
--	-------

Загребельская Милена Владимировна

РАЗВИТИЕ ПРЕДИКТИВНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ МАТЕРИАЛЬНО- ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ НЕФТЕГАЗОВОГО КОМПЛЕКСА: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ, АДАПТИВНЫЕ И ЦИФРОВЫЕ ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОСТИ	22-31
--	-------

Dr. Abror Kucharov and Dr. Jyoti Meshram

SECTORAL ANALYSIS OF INDIAN INVESTMENT IN UZBEKISTAN	32-42
--	-------

Суюнова Зухра

РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА И АУДИТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ В КОРПОРАТИВНОМ УПРАВЛЕНИИ	43-49
--	-------

Суюнова Фотима, Суюнова Саодат

ТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ УЗБЕКИСТАНА: ТРЕНДЫ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	50-62
--	-------

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Xudoyqulov Yo'lchi Azamqulovich

HARBIY TADQIQOTCHI FAOLIYATIDA FANLARARO YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH ZARURATI	63-69
--	-------

Majitov Maxmud

G'ARB FALSAFASIDA SHAXS HAQIDAGI FALSAFIY FIKRLAR TADQIQI	70-76
---	-------

Latipov Sardor Shavkatovich

JAMIYATDA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISHNING IJTIMOIIY ASOSLARI VA AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI	77-81
--	-------

Ibraximova Dilorom Saloydinovna

HUQUQSHUNOS AXLOQIIY MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIIY ZARURIYATI	82-87
--	-------

Xolmirzaev Nodirjon Nizomjonovich

JADID MAKTABLARINING O'QITISH TIZIMI VA PEDAGOGIK MEROSI	88-91
--	-------

Muslimov Sherzod Akbarovich

ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBURNING "BOBURNOMA" ASARIDA INSON VA OILA MUAMMOSI	92-96
---	-------

<i>Jantayev Maksud Ibragimovich</i> AL-XORAZMIYNING ILMIY TADQIQOT HAQIDAGI QARASHLARINING DOLZARBLIGI VA AHAMIYATI	97-101
---	--------

<i>Qosnazarova Palzada</i> TURKISTONDA JADIDCHILIK HARAKATI VA TA'LIM-TARBIYA, ADABIYOT MASALALARINING IJTIMOIIY-FALSAFIY ASOSLARI	102-106
--	---------

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Xasanova Sohibjamol Soatmurod qizi</i> TILNING KOGNITIV FUNKSIYASI VA AXLOQIY-BAHOLASH (YAXSHILIK/YOMONLIK) KATEGORIYALARINING KONSEPTUAL SHAKLLANISHI	107-110
---	---------

<i>Burxonova Go'yoxon G'ulomovna</i> TIBBIYOT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA LOTIN TILI VA TIBBIY TERMINOLOGIIYANI SAMARALI O'QITISH USHLUBLARI	111-115
---	---------

<i>Raxmonova Dildora Mirzakarimovna</i> JADID ADIBI – TO'LAGAN XO'JAMYOROV (TAVALLO) BADIY PUBLITSISTIKASINING TIL VA USHLUBI TAHLILI	116-122
---	---------

<i>Yuldasheva Ruxshona Rustamjon qizi</i> INGLIZ TILIDAGI OTLI KOLLOKATSIYALARNING LISONIY MODELLARI VA ULARNING O'ZBEK TILIGA TARJIMA JARAYONIDAGI ADEKVATLIK MUAMMOLARI	123-126
--	---------

<i>Xolmurotova Gulnora</i> ERKIN A'ZAMNING "OTOYINING TUG'ILGAN YILI" QISSASIDA USTOZ OBRAZI BADIY TALQINI	127-132
--	---------

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Kadirova Moxigul Xamitovna</i> SURISHTIRUVNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	133-138
---	---------

<i>Xidoyatov Baxtiyar Batirovich</i> O'ZBEKISTON JINOYAT PROTSESSIDA SUDGA QADAR ISH YURITISHNING RIVOJLANISH TARIXI	139-147
--	---------

<i>Давронов Атобек Равшанович</i> УЧАСТИЕ СПЕЦИАЛИСТА В ОБЛАСТИ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СЛЕДСТВЕННЫХ ДЕЙСТВИЯХ ПО УГОЛОВНЫМ ДЕЛАМ	148-155
---	---------

<i>Alishayev Sobir Tursunboyevich</i> JINOYAT ISHLARI BO'YICHA SUDLOVGA TEGISHLILIKNI ANIQ BELGILASHNING HUQUQIY VA AMALIY AHAMIYATI	156-161
--	---------

<i>Mamatmurodov Farrux</i> THE UNIQUENESS OF THE SUKUK FINANCIAL INSTRUMENT. THEORETICAL ANALYSIS OF THE UNIQUE SIMILARITIES AND DIFFERENCES BETWEEN SUKUK AND BONDS	162-168
---	---------

<i>Худайбергенов Бахрам, Эгамбердиев Ферузбек</i> ПОДАЧА ЖАЛОБ И РАССМОТРЕНИЕ ИХ СЛЕДСТВЕННЫМ СУДЬЕЙ НА ДОСУДЕБНОЙ СТАДИИ УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА	169-180
---	---------

<i>Хайдарова Хилола Анваровна</i> ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА ЗАВЕЩАНИЯ КАК ОСНОВНОГО СПОСОБА РАСПОРЯЖЕНИЯ НАСЛЕДСТВЕННЫМИ ПРАВАМИ	181-186
<i>Normatov Ermatat</i> SHAHAR AHOLISINING ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISHDAGI HUQUQLARI VA MAJBURIYATLARI	187-196
<i>Abdurasulova Xadichaxon Ravshanbek qizi</i> MEHNAT QONUNCHILIGINI BUZISH BILAN BOG'LIQ JINOYAT QONUNI NORMALARINING RIVOJLANISH TARIXI	197-205
<i>Xazratov Mexriddin Faxriddin o'g'li</i> THE CONCEPT OF DIGITAL SERVICES AS AN OBJECT OF CIVIL LAW RELATIONS	206-210
<i>Mamataliyeva Shahnoza Xushmamat qizi</i> ISHNI SUDGA QADAR YURITISH BOSQICHIDA JINOYAT PROTSESSI ISHTIROKCHILARINING XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	211-218
<i>Abduazizov Doniyor Baxtiyor o'g'li</i> USTUN MUZOKARA KUCHI VA UNING SUISTE'MOLLIK SHAKLLARI: GERMANIYA, YAPONIYA VA JANUBIY KOREYA AMALIYOTINING QIYOSIY TAHLILI	219-228
<i>Uralov Sarbon Sardorovich</i> AXBOROT TEXNOLOGIYALARI ORQALI SODIR ETILAYOTGAN FIRIBGARLIK JINOYATLARI TAHLILI	229-236
<i>Abdurashidov Abdurauf Abdurashidovich</i> VOYAGA YETMAGANLAR TOMONIDAN SODIR ETILGAN BEZORILIK JINOYATLARINING XUSUSIYATLARI	237-243
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Rashidov Anvarjon Sharipovich</i> BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARI METODIKASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	244-248
<i>Maydonova Sabokat Sadulloyevna</i> O'QUVCHILARNING KITOBXONLIKKA BO'LGAN QIZIQISHINI OSHIRISHDA OILA VA MAKTAB O'RTASIDAGI HAMKORLIKNING INNOVATSION USULLARI	249-253
<i>Jo'rayeva Zarifa Oltinboy qizi</i> JISMONIY TARBIYA DARSLARINI TASHKIL ETISHDA DAM OLISH DAQIQALARI VA PAUZALARI	254-259
<i>Kulidjanova Yulduzxon Inomjon qizi</i> AKADEMIK LITSEYLARDA ZAMONAVIY RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR IMKONIYATLARIDAN FOYDALANISH ("INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI" FANI MISOLIDA)	260-267
<i>Нажметдинова Наргиза Сайфетдиновна</i> ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ГОТОВНОСТЬ К ЭПОХЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: АНАЛИЗ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧИТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИХ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	268-277
<i>Haqberdiyev Baxtiyor, Ismog'ilova Madinabonu, Ro'ziqulova E'zoza</i> INTERYER DIZAYNIDA RANGLAR PSIXOLOGIYASI	278-282

Kutliyeva Feruzaxon Yusupovna

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARI KOMPETENTLIGINI

TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBA TAHLILI 283-289

Received: 4 August 2025
Accepted: 10 August 2025
Published: 30 August 2025

Article / Original Paper

INNOVATIVE METHODS OF FAMILY-SCHOOL COLLABORATION IN ENHANCING STUDENTS' INTEREST IN READING

Maydonova Sabohat Sadulloevna

Navoi State University

Teacher of the Psychology Department

Abstract. This article analyzes innovative methods of family-school collaboration to enhance students' interest in reading. Based on international and Uzbekistan-based research, it examines the significance of family-school cooperation in developing a reading culture. The study emphasizes the importance of strengthening family-school collaboration, leveraging modern technologies, and adapting international experiences to local contexts to increase students' motivation for reading.

Keywords: reading, family-school collaboration, innovative approaches, digital technologies, reading culture, education.

O'QUVCHILARNING KITOBXONLIKKA BO'LGAN QIZIQISHINI OSHIRISHDA OILA VA MAKTAB O'RTASIDAGI HAMKORLIKNING INNOVATSION USULLARI

Maydonova Sabohat Sadulloevna

Navoiy Davlat Universiteti

Psixologiya kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola o'quvchilarning kitobxonlikka bo'lgan qiziqishini oshirishda oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikning innovatsion usullarini tahlil qilishga bag'ishlanadi. Xalqaro va O'zbekiston miqyosidagi tadqiqotlar asosida oila-maktab hamkorligining o'qish madaniyatini rivojlantirishdagi ahamiyati ko'rib chiqiladi. Tadqiqot oila va maktab hamkorligini mustahkamlash, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va xalqaro tajribani mahalliy sharoitlarga moslashtirish orqali o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish muhimligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: kitobxonlik, oila-maktab hamkorligi, innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar, o'qish madaniyati, ta'lim.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI7Y2025N36>

O'quvchilarning kitobxonlikka bo'lgan qiziqishini oshirish masalasi zamonaviy ta'lim tizimida eng muhim vazifalardan biri sifatida ko'riladi. Axborot texnologiyalari va raqamli media davrida yosh avlodning kitob mutolaasiga qiziqishi pasayib borayotgani nafaqat O'zbekistonda, balki xalqaro miqyosda ham dolzarb muammoga aylangan. Xalqaro tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kitobxonlik nafaqat bilim olish vositasi, balki shaxsiy rivojlanish, tanqidiy fikrlash va axloqiy qadriyatlarining shakllanishida muhim omil hisoblanadi. Masalan, OECD tomonidan o'tkazilgan PISA 2018 tadqiqotlariga ko'ra kitobxonlik o'quvchilarning akademik muvaffaqiyatini va ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi [1, pp. 45-

47]. Shuningdek, UNESCO tadqiqotlari maktabda va oilada kitob o'qishning o'quvchilarning axloqiy-ruhiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi [3, pp. 23-25].

O'zbekistonda kitobxonlikni rivojlantirish masalasi davlat siyosati darajasida e'tiborga olingan. "O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida yoshlarni har tomonlama barkamol shaxs sifatida tarbiyalash va ularning intellektual salohiyatini oshirish maqsadlari kitobxonlikni targ'ib qilishni muhim yo'nalish sifatida belgilaydi [4]. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tomonidan "Kitobsevar millat" loyihasi orqali maktablarda kitobxonlikni targ'ib qilish bo'yicha maxsus dasturlar joriy etilmoqda [5]. Masalan, "Oila kutubxonasi" va "Kitob festivali" kabi tashabbuslar oilalarda kitobxonlik an'alarini shakllantirishga qaratilgan [6].

Oila va maktab o'rtasidagi hamkorlik kitobxonlikni rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Oilada kitobxonlik an'alarini shakllantirish bolaning dastlabki yoshlaridan boshlab o'qishga bo'lgan muhabbatini uyg'otadi, maktab esa bu jarayonni tizimli ta'lim va innovatsion usullar orqali mustahkamlaydi [7]. Xalqaro tajribada, masalan, Finlyandiya va Janubiy Koreyada oila-maktab hamkorligi asosida kitobxonlikni rivojlantirish bo'yicha muvaffaqiyatli loyihalar amalga oshirilmoqda, bu esa o'quvchilarning o'qish savodxonligi ko'rsatkichlarini sezilarli darajada oshirgan [2, 8]. Ushbu maqola oila va maktab hamkorligida kitobxonlikka qiziqishni oshirishning innovatsion usullarini tahlil qilishga bag'ishlanadi. Maqolada xalqaro tajribalar va O'zbekistonning mahalliy sharoitlari asosida taklif etilgan usullar o'quvchilarning o'qish madaniyatini rivojlantirishga qanday hissa qo'shishi mumkinligi ko'rib chiqiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

O'quvchilarning kitobxonlikka bo'lgan qiziqishini oshirishda oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikning innovatsion usullari so'nggi yillarda xalqaro va O'zbekiston miqyosida muhim tadqiqot yo'nalishi sifatida e'tiborga olingan. Xalqaro tadqiqotlar oila va maktab hamkorligining kitobxonlikni rivojlantirishdagi muhim o'rnini ta'kidlaydi. Masalan, OECD tomonidan o'tkazilgan PISA 2018 tadqiqotlari ota-onalar va o'qituvchilarning birgalikdagi faoliyati o'quvchilarning o'qish savodxonligi ko'rsatkichlarini oshirishini ko'rsatadi [1, pp. 50-52]. Finlyandiya "O'qish soatlari" loyihasi ota-onalarni maktabdagi adabiyot darslariga jalb qilish orqali bolalarning kitobxonlikka qiziqishini oshirishda muvaffaqiyatli natijalarga erishgan [2, pp. 12-15]. Janubiy Koreyada "Kitob klublari" tashabbusi esa ota-onalar va o'quvchilarning birgalikda kitob muhokamalarida ishtirok etishi orqali o'qish madaniyatini rivojlantirmoqda [8, pp. 123-125].

O'zbekiston kontekstida kitobxonlikni rivojlantirish bo'yicha tadqiqotlar asosan davlat siyosati va ta'lim islohotlariga tayanadi. "O'zbekiston – 2030" strategiyasi kitobxonlikni davlat siyosati darajasiga ko'targan [4]. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining "Kitobsevar millat" loyihasi maktablarda kitobxonlikni targ'ib qilishga qaratilgan [5]. "Oila kutubxonasi" tashabbusi oilalarda kitobxonlik an'alarini shakllantirishga xizmat qiladi [6]. Biroq, mahalliy tadqiqotlarda raqamli platformalar va interaktiv o'qish dasturlari kabi innovatsion usullar yetarlicha o'rganilmagan [9, pp. 45-47].

Xalqaro tajribada raqamli texnologiyalarning kitobxonlikka ta'siri muhim e'tiborga olingan. Avstraliyada "Digital Reading Families" dasturi onlayn kitobxonlik platformalari orqali o'qish jarayonini qiziqarli qilmoqda [10, pp. 89-91]. Ushbu tajriba O'zbekistonda "Oila kutubxonasi" loyihasiga raqamli komponentlar qo'shish orqali samaradorlikni oshirish

imkonini beradi [6]. Biroq, O'zbekistonda infratuzilma cheklovlari raqamli platformalarni joriy etishda qiyinchiliklar tug'diradi [9, pp. 48-50].

Muhokama va Natijalar

Olib borilgan tahlillar oila va maktab hamkorligining kitobxonlikni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Xalqaro tajribada Finlyandiyada "O'qish soatlari" loyihasi ota-onalarni adabiyot darslariga jalb qilish orqali o'quvchilarning o'qishga qiziqishini oshirgan [2, pp. 12-15]. Janubiy Koreyada "Kitob klublari" tashabbusi tanqidiy fikrlash va o'qish madaniyatini rivojlantirishga xizmat qilmoqda [8, pp. 123-125]. Bu tajribalar O'zbekiston sharoitida mahalliy infratuzilma va madaniy xususiyatlarni hisobga olgan holda qo'llanilishi mumkin.

O'zbekistonda "Oila kutubxonasi" va "Kitob festivali" tashabbuslari muayyan yutuqlarga erishgan [5, 6]. Biroq, qishloq hududlarida infratuzilma cheklovlari va ota-onalarning ta'lim darajasidagi farqlar loyihalarni sekinlashtirmoqda [9, pp. 48-50]. Raqamli platformalar, masalan, Avstraliyada qo'llanilgan "Digital Reading Families" dasturi, O'zbekistonda kitobxonlikni rivojlantirishda yangi imkoniyatlar ochadi [10, pp. 89-91]. Ammo internetga kirish cheklovlari va ekran vaqtining ko'payishi an'anaviy kitobxonlikka qiziqishni pasaytirishi mumkin [9, pp. 50-52].

Oila va maktab hamkorligining innovatsion usullari orasida interaktiv o'yinlar, kitob muhokamasi klublari va mahalliy mualliflar bilan uchrashuvlar alohida o'rin tutadi. O'zbekistonda "Kitobsevar millat" loyihasi doirasida kitob festivallari tashkil etilmoqda [6]. Xalqaro tajribada Buyuk Britaniyada "Bookstart" dasturi maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlikka qiziqishni uyg'otmoqda [11, pp. 1-3].

Olib borgan tadqiqotimiz yuzasidan quyidagicha natijalarga erishdik:

1. Ota-onalarning faol ishtiroki: Ota-onalarni kitobxonlik tadbirlariga jalb qilish o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi.
2. Raqamli platformalardan foydalanish: Onlayn kutubxonalar va interaktiv dasturlar kitobxonlikni targ'ib qilish imkonini beradi, ammo infratuzilma cheklovlari mavjud.
3. Xalqaro tajribadan foydalanish: Finlyandiya, Janubiy Koreya va Avstraliya tajribalari O'zbekiston sharoitlariga moslashtirilishi mumkin [2, 8, 10].
4. Muvozanatli yondashuv: Raqamli va an'anaviy kitobxonlik o'rtasidagi muvozanatni saqlash zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikning o'quvchilarning kitobxonlikka bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini isbotlaydi. Xalqaro tajribada, masalan, Finlyandiyada amalga oshirilgan "O'qish soatlari" loyihasi ota-onalarni adabiyot darslariga jalb qilish orqali o'quvchilarning o'qish savodxonligi va motivatsiyasini sezilarli darajada yaxshilagan. Janubiy Koreyada "Kitob klublari" tashabbusi oila va maktab o'rtasida muloqotni rivojlantirib, o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini va o'qish madaniyatini mustahkamlashga xizmat qilgan. Avstraliyaning "Digital Reading Families" dasturi esa raqamli platformalar orqali kitobxonlikni zamonaviy usullar bilan targ'ib qilishning samarali namunasini ko'rsatadi. Ushbu tajribalar oila-maktab hamkorligining tizimli va innovatsion yondashuvlar bilan birgalikda o'quvchilarning intellektual va axloqiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi.

O'zbekiston kontekstida "Oila kutubxonasi" va "Kitobsevar millat" kabi tashabbuslar oilalarda kitobxonlik an'alarini shakllantirish va o'quvchilarni o'qishga jalb qilishda muhim qadamlar bo'ldi. Biroq, qishloq hududlarida infratuzilma cheklovlari, internetga kirish imkoniyatlarining yetishmasligi va ota-onalarning ta'lim darajasidagi farqlar ushbu loyihalarning keng qamrovli amalga oshirilishiga to'sqinlik qilmoqda. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni joriy etish, masalan, mobil ilovalar va onlayn kutubxonalar orqali kitoblarga kirishni osonlashtirish, O'zbekistonda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda yangi imkoniyatlar ochadi. Xalqaro tajribani mahalliy sharoitlarga moslashtirish, masalan, "Bookstart" dasturini maktabgacha ta'lim muassasalariga joriy etish, erta yoshdan kitobxonlikka qiziqishni shakllantirishda muhim hissa qo'shishi mumkin.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, oila va maktab hamkorligini mustahkamlash, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va xalqaro tajribadan oqilona foydalanish O'zbekistonda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari hisoblanadi. Bu jarayon nafaqat o'quvchilarning o'qish savodxonligini oshiradi, balki ularning intellektual salohiyati, tanqidiy fikrlash ko'nikmalari va axloqiy qadriyatlarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu munosabat bilan, davlat dasturlarini qo'llab-quvvatlash, o'qituvchilar va kutubxonachilarning malakasini oshirish va mahalliy mualliflar bilan hamkorlikni kengaytirish orqali kitobxonlikni yanada targ'ib qilish zarur.

Tadqiqotimiz yuzasidan takliflarimiz quyidagilardan iborat:

1. Ota-onalarni jalb qilish dasturlarini kengaytirish: Maktablarda "Kitob muhokamasi klublari" va "Oila o'qish soatlari" tashkil etish.
2. Raqamli platformalarni joriy etish: "Oila kutubxonasi" loyihasiga mobil ilovalar va onlayn kutubxonalar qo'shish.
3. Xalqaro tajribani moslashtirish: Finlandiya va Buyuk Britaniyada qo'llanilgan "Bookstart" va "O'qish soatlari" dasturlarini O'zbekiston sharoitlariga moslashtirish.
4. O'qituvchilar va kutubxonachilar malakasini oshirish: Zamonaviy pedagogik usullar va raqamli vositalar bo'yicha treninglar tashkil etish.
5. Mahalliy mualliflar bilan hamkorlik: O'zbek mualliflarining kitoblarini targ'ib qilish va maktab uchrashuvlarini tashkil etish.
6. Qishloq va shahar hududlari o'rtasidagi tafovutni kamaytirish: Mobil kutubxonalar va raqamli resurslarga kirishni kengaytirish.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Ahmedov A. O'zbekistonda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish: muammolar va yechimlar. Tashkent: Fan va Texnologiya, 2023. 120 p.
2. Bookstart. Promoting Early Literacy through Family Engagement [Electronic resource] // Available at: bookstart.org.uk, 2022. pp. 1-3.
3. Kim J. Family-School Collaboration in Promoting Reading Culture: South Korean Experience // Journal of Education and Culture. 2019. Vol. 45, No. 3. pp. 123-135.
4. Kutubxonada o'qishni yaxshilash bo'yicha tadbirlar. Xalq kutubxonasi kitobxonlikni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish muassasasi sifatida [Electronic resource] // Available at: bazar-dvd.ru, 2024.
5. OECD. PISA 2018 Results: What Students Know and Can Do. Paris: OECD Publishing, 2018. 250 p.
6. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi. Tavsiya etilgan o'quv adabiyotlar ro'yxati [Electronic resource] // Available at: abt.uz, 2024.

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi farmoni // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. 2023. No. 45.
8. PISA. Reading Literacy Framework. OECD Publishing, 2018. 80 p.
9. Smith L. Digital Reading Families: Innovations in Literacy Promotion // Australian Journal of Education. 2020. Vol. 64, No. 2. pp. 89-102.
10. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2017/8: Accountability in education – Meeting our commitments. Paris: UNESCO, 2017. 200 p.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/7 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).